Norsk Kulturarv

Årsmelding 2018

BYEN KUNNSKAP OPPLEVINGAR MENNESKET KYSTEN INNLANDET INSPIRASJON IDENTITET

2018 DET EUROPEISKE ÅRET FOR KULTURARV #EuropeForCulture

THE BEST IN HERITAGE
IN PARTNERSHIP WITH EUROPA NOSTRA

VERN GJENNOM BRUK

Femundhytten

Framside: Tone Jorunn Tveito ber til bords. Foto: Ola H Fjeldheim, Fortidsminneforeningen

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

Stiftelsen Norsk Kulturarv jubilerar

25 år med vern gjennom bruk og opne dører til kulturarven

I samband med 25-års-jubileet vårt i år, inviterar vi til feiring på Gards-Øy i Vågå.
Programleiar: **Jorun Vang**, NRK Hedmark og Oppland.

PROGRAM

Onsdag 30. mai – «Vorspiel» med folkemusikk-pub i fjøset på Gards-Øy. *Samarbeid med Vågå Spel-og dansarlag*

Torsdag 31. mai – Fagseminar på Gards-Øy-låven

09.00 Kaffe og fersk gjærbakst frå bakaren i Lom
10.00 Velkomne til Gards-Øy v/**Edel Aas**, vertinne på garden
Velkomne til Vågå v/ordførar **Iselin Vistekleiven**
Velkomne til oss v/styreleiar **Kirsti Kolle Grøndahl**
10.30 *Kulturarv – verdiskaping, samfunnsnytte og tilrettelegging for næringsutvikling* – **Marit Huuse**, assisterande riksantikvar
11.00 Påtår på kaffe`n
11.30 *Et land verd å besøke, betydningen av mat og drikkekultur for turismen i Norge* – Dr.agric. **Einar Risvik**, seniorforskar NOFIMA
12.15 Dialog sal – scene: **Einar Risvik**
13.00 LUNSJ i regi av Norsk Smaksskule
13.45 *Kulturarv som ressurs – vern gjennom bruk – verdiskaping og lokalsamfunns-utvikling* – **Atle Hamar**, statssekretær Klima- og miljødepartementet
14.15 *25 år med vern gjennom bruk og opne dører til kulturarven* – **Øystein Rudi**, Olavsrose-staden Rudi Gard
Å bygge et reisemål gjennom utvikling, bevaring og historieformidling – **Mikael Forselius**, administrerende direktør Britannia Hotel Trondheim
Kulturarven i reiselivet – **Hilde Charlotte Solheim**, styreleder Destinasjon Røros. Medlem av styrene i Reisemål Hardangerfjord og Hardangervidda Natursenter
Kvalitetssikring for økt lønnsomhet i reiselivet – **Nils Henrik Geitle**, administrerende direktør De Historiske Hotel & Spisesteder
15.45 Dialog sal – scene: **Øystein, Mikael, Hilde Charlotte** og **Nils Henrik**
16.30 Avslutning – Norsk Kultuarvs jubileumsgåve til landets unge
17.00–18.00 Stiftelsen Norsk Kulturarvs Årsmøte
Befaring på **Haugøy** v/**Odd Kåre Haugøy** og **Edel Aas** for dei som ikkje deltek i årsmøtet
20.00 Aperitiff og festkveld med grilling av vilt. Underhaldning og sosialt samvær

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Vital og framsynt jubilant

Norsk Kulturarv sitt slagord «Vern gjennom bruk» har vorte ein viktig del av kulturminnepolitikken, sa statssekretær i Klima- og miljødepartementet, Atle Hamar, under Norsk Kulturarv sitt 25-års jubileum.

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Naturleg nok var feiringa lagt til Vågå der jubilanten har sitt utspring og daglege virke. Nærare sagt mellomaldergarden Gards-Øy som med fordums prakt skapte ei verdig ramme. Eit jubileum som slett ikkje bar preg av pomp og prakt, men av innhald og tankar om framtida. Og nettopp denne seriøsiteten er mest truleg grunnen til at Norsk Kulturarv har vorte ein viktig aktør i det norske samfunnet. Ein organisasjon som blir lytta til og som slett ikkje kviler på sine laurbær.

Den yngre garde

Sjølv om folkemusikk-pub og festkveld også var ein del av programmet, tok eit innhaldsrikt og målretta fagseminar det meste av tida. Ekstra gledeleg at jubilanten også tek dei yngre på alvor. Eitt døme på framsyn er ei digital læringsplattform for å engasjere barn og unge i høve til kulturarven. Norsk Smaksskule er eit anna prosjekt der målet er å betre kosthaldet og dermed helsa til komande slekter. «Rydd eit kulturminne» er eit tredje tiltak som også er retta mot barn og ungdom.

Gjev perspektiv

Under seminaret kom det fram at folk si haldning til kulturminne har endra seg mykje i løpet av 25 år. Det vil seie at stadig fleire ser verdien av kulturarven vår. Ikkje berre fordi den representerer det gamle og historiske, men også fordi den kan bety verdiskaping og næringsutvikling. Og deltakarane la ikkje skjul på at Norsk Kulturarv har spelt og framleis spelar ei viktig rolle i så måte. Noko kvalitetsmerket Olavsrosa er eit synleg prov på. Assisterande riksantikvar Marit Huuse samanlikna Norsk Kulturarv med ein tenketank og meinte at kulturminne er god økonomi for samfunnet vårt. Forutan rosande omtale av grunnleggjaren Christian Sulheim, retta Huuse stor takk til styreleiar Kirsti Kolle Grøndahl for hennar arbeid for dei små og verneverdige handverksfaga.

Ein annan som kjenner jubilanten godt, er seniorforskar Einar Risvik.

Norsk Kulturarv gjev oss perspektiv på dagen i dag og syter for at vi ikkje blir historielause, sa Risvik.

Hjerleid og bygningsvern

Norsk Kulturarv fortener også ros for at dei satsar på Hjerleid skule- og handverksenter. Ein tradisjonsrik stad som tidlegare riksantikvar, Jørn Holme, også sette høgt. Ekstra nøgd var han då Hjerleid fekk landsdekkjande tilbod innan Overflateteknikk og Byggteknikk.

-Ei særs god nyheit for bygningsvernet. Hjerleid som fekk riksantikvaren sin kulturminnepris i 2014, er ein flott utdanningsinstitusjon, sa riksantikvar Holme den gongen. Ein annan med sterke band til Hjerleid på Dovre, er Jon Bojer Godal, som er Kommandør av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden for sin innsats for tradisjonshandverket.

- Gratulerer Hjerleid og gratulerer Noreg. Dette er noko av det beste som har hent oss på lenge, sa Jon Bojer Godal då Utdanningsdirektoratet gav klarsignal for dei nye tilboda.

Ein kan difor trygt hevde at Norsk Kulturarv har utretta mykje på relativt kort tid. Og dersom styresmaktene meiner alvor med sin visjon om ei grøn og berekraftig utvikling, treng vi Norsk Kulturarv meir enn nokon gong i åra som kjem.

Ove Kirkestuen
Lærar ved Nord-Gudbrandsdal vdg. skule avd. Hjerleid. Frilansjournalist.

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Smaken av tradisjon

Norsk Smaksskule er eit nasjonalt prosjekt i regi av Norsk Kulturarv. Ungane i Tytingen gards- og naturbarnehage i Vågå fekk vise kva dei hadde lært då dei serverte gjestane under jubileet.

Lydhør forsamling i fjøset på Gards-Øy. Foto: Ove Kirkestuen

Målet for Norsk Smaksskule er å auke kompetansen til lærarar i barnehage og skule slik at den yngre garde får prøve flest mogleg smakar. Noko som dannar grunnlaget for eit godt kosthald og dermed ei god helse. Styrar i Tytingen gards- og naturbarnehage, Evy Renate Kveen, fortel at dei har hatt stor nytte av Norsk Smaksskule.

Vi har vorte meir medvetne kor viktig det er å prøve ulike smakar i ung alder.

Dessutan bør ungane lære kvar maten kjem frå og korleis den blir til. Ikkje minst treng dei kunnskap om kor viktig naturen og landbruket er for oss, seier Kveen.

Limet i samfunnet

Einar Risvik som har hatt professorat i måltidsforsking, har ansvaret for den teoretiske delen av opplæringa.

– Mat er den viktigaste delen av vår kulturarv, fordi den er limet i samfunnet. Dessverre har den vore lågt prioritert lenge, noko vi ser på helsa vår. Kosthaldet er nemleg ein komponent i dei fleste sjukdomar. Difor må vi ta maten og tradisjonane tilbake. Norsk Kulturarv er ein god avsendar av denne bodskapen utan å vere moralistisk. Men maten må vere god og den må byggje på vår historie, meiner Risvik.

To karar som båe arbeider for Norsk Smaksskule: Per Ivar Berget serverer lokal kjøtsuppe til Einar Risvik. - Norge er eitt av få europeiske land med mange matskattar som enno ikkje er oppdaga, seier Risvik.

Serverte lokalt brød under jubileet: - I barnehagen har vi mellom anna lage banankake, rømme og smør, kunne Isak Villa Brimi og Kaia Bakke Valde fortelje. Båe går i Tytingen gards- og naturbarnehage i Vågå.

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Statleg hyllest

Statssekretær i Klima – og miljødepartementet, Atle Hamar, var éin av mange som helsa jubilanten.
- Gratulerer med dagen og takk for den uvurderlege innsatsen Norsk Kulturarv gjer for å ta vare på kulturminna våre, sa Hamar under fagseminaret på Gards-Øy i Vågå.

Statssekretær i Klima - og miljødepartementet, Atle Hamar, gratulerer styreleiar i Norsk Kulturarv, Kirsti Kolle Grøndahl, med 25-års jubileet

Statssekretæren hylla Norsk Kulturarv for det store engasjement retta mot barn og unge.

– «Rydd eit kulturminne» er eit godt eksempel i så måte, sa statssekretæren som også nemnde kvalitetsmerket Olavsrosa som ein god rettleiar for dei som ferdast langs vegane våre. Ikkje minst «Ta eit tak»-aksjonen fekk rosande omtale frå statssekretæren.

Særpreg og eigenart

Atle Hamar sa at han ynskjer å bruke dei private eigarane av freda og verneverdige bygningar som medspelarar for å nå dei nasjonale måla på kulturminneområdet.

– Difor er det viktig at det offentlege syrgjer for gode rammevilkår. Kulturminna står for særpreg og eigenart som lokkar til seg turistar, og som difor er ei kjelde til verdiskaping. Klima- og miljødepartementet ynskjer at mangfaldet av kulturminne og kulturmiljø i større grad blir sett på som ressursar i samfunnsutviklinga. Difor er det viktig å auke medvitet i lokalsamfunna om verdiane som kulturarven representerer, sa Hamar som meiner at Norsk Kulturarv sin visjon «Vern gjennom bruk» har vorte ein viktig del av kulturminnepolitikken.

– Auka kunnskap om verdiskaping og vern gjennom bruk gjer det meir sannsynleg at kulturminna blir tekne vare på, meiner Hamar.

Kulturturisme

Statssekretæren sa også at det er viktig å fokusere på miljø, kultur og sosial verdiskaping. Difor er regjeringa opptekten av å sikre gode ordningar som oppmuntrar til godt vedlikehald av freda og verneverdige kulturminne.

– Kulturminna har både ein eigenverdi og ein verdi for folket gjennom unike kulturhistoriske opplevingar. Regjeringa vil leggje til rette for at reiselivet kan nytte seg av kulturminna, vel og merke på ein berekraftig måte. Noko som inneber at vi må utarbeide ein strategi for kulturturisme. Tal viser at 70 prosent av dei som besøker Noreg, ynskjer å oppleve historiske bygningar. Difor er det viktig å styre denne utviklinga og leggje til rette, men også avgrense for å unngå for høg slitasje, sa statssekretær Atle Hamar.

Kulturarven i reiselivet

Hilde Charlotte Solheim, styreleiar i Destinasjon Røros og styremedlem i Reisemål Hardangerfjord og Hardangervidda Natursenter meiner at det er mykje kraft i kulturarven. – Men mange turistar på kort tid er ikkje berekraftig. Sidan framtida er grøn og klimanøytral, må vi gå etter turistar som legg igjen minst mogleg avtrykk, sa Solheim

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Kulturarv og verdiskaping

Flere analyser viser at kulturminner er god samfunnsøkonomi, sa assisterende riksantikvar Marit Huuse under Norsk Kulturarv sitt jubileum.

I følge Huuse skaper kulturminner tusenvis av arbeidsplasser og utgjør 2% av inntektene i fastlandsøkonomien. I mange lokalsamfunn er kulturminner og kulturmiljø hjørnesteinsbedrifter.

Trio som koste seg under Norsk Kulturarv sitt jubileum: Fra v. assisterende riksantikvar Marit Huuse, direktør i Norsk Kulturarv, Erik Lillebråten og styreleder i Norsk Kulturarv, Kirsti Kolle Grøndahl. Kulturminner er god samfunnsøkonomi, sa Huuse som roste jubilanten Norsk Kulturarv.

Kulturminner som levebrød

Derfor er det viktig at vi ikke raserer livsgrunnlaget for disse bedriftene, men tar vare på denne ressursen og videreforedler den slik at flere kan oppleve og leve av kulturminnene, sa Huuse under sitt foredrag på Gards-Øy.

Hun nevnte Reins Kloster som eksempel på vern gjennom bruk med sin produksjon av øl og iskrem. Altså en verdiskaping ut over de mer tradisjonelle aktivitetene overnatting og omvisninger.

Dette ønsker vi mer av, sa den assisterende riksantikvaren, som også roste Norsk Kulturarv og grunnlegger Christian Sulheim.

Stor innsats

Huuse sammenlignet Norsk Kulturarv med en tenketank, og nevnte «Ta i et tak» og «Rydd deg et kulturminne» som gode eksempler på kulturminnevern. Ikke minst roste hun styreleder Kirsti Kolle Grøndahl for hennes innsats for de små og verneverdige fagene.

– Kolle Grøndahl har gjort en enorm innsats for hele kulturminnefeltet. Hun når frem til nøkkelpersoner og evner å se det store bildet. Vi håper derfor at hun ikke gir seg med det første, sa Huuse, som også roste Hjerleid på Dovre som har fått Riksantikvarens kulturminnepris.

Norsk Kulturarv med digital lærdom

EU sitt år for kulturarv 2018 har som mål at flest mogleg skal utforske, verdsette og reflektere over ein rik og mangfaldig kulturarv. Norsk Kulturarv tok utfordringa og arbeider med ei nettbasert digital læringsplattform.

Skattejakt i kulturarven

Norsk Kulturarv har eit stort tilfang av spanande stoff, kulturminne og læringsoppgåver. Men dei manglar den digitale læringsarenaen som gjer det mogleg å engasjere og mobilisere barn og unge. Difor har dei innsett at læringa og informasjonen må vere digital og interaktiv. I samband med utviklinga av det digitale læringsverktyet, fekk Norsk Kulturarv overrekt ei støtte på 656 250 kroner frå Sparebankstiftelsen DNB under jubileet.

Mottok Norsk Kulturarvs jubileumsgåve til alle landets skular. Frå venstre: Kirsti Kolle Grøndahl, Hallgrim Strass, Idun Strass, Emilie Kveen og Erik Lillebråten. Bak: Arne Grindstuen, Sparebankstiftelsen DNB

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Å bygge et reisemål

Britannia Hotel i Trondheim slik det vil fremstå under åpningen 1. april 2019. Foto: Lånt ut av Britannia Hotel

Jakta på opplevingar

– Dei nye turistane i Norge vil oppleve noko ekstra og dei er viljuge til å betale prisen, sa Nils Henrik Geitle, administrerande direktør for De Historiske Hotel & Spisesteder.

I fylgje Geitle er det jakta på opplevingar som styrer valet av ferie for desse turistane, og ikkje landet i seg sjøl.

– Dei kjem frå heile verda, men vi må marknadsføre oss på den rette måten. Eitt døme er Nordljoset som trekkjer folk frå heile verda. Men vi må formidle at denne opplevinga kan du også få andre stadar i landet, - ikkje berre i Nord-Norge. Dessutan må vi hugse at vår historie er vår framtid og at kulinarisk turisme blir stadig viktigare. Dess betre maten er, dess lengre blir matelskarane. Men samarbeid mellom turist-bedriftene må liggje i botn. Det er den viktigaste nøkkelen til suksess, sa Geitle.

Jakta på opplevingar styrer valet av ferie for dei nye turistane i Norge. Mellom anna blir kulinarisk turisme stadig meir populært, sa administrerande direktør for De Historiske Hotel & Spisesteder, Nils Henrik Geitle.

Mikael Forselius, administrerende direktør ved Britannia Hotel, Trondheim, vil gjøre hotellet sitt til en destinasjon. Ved å satse på blant annet historiske menyer, det vil si tradisjons-mat fra Trøndelag, skal hotellet bli selve målet med turen.
– Vi ønsker å gjenfortelle Britannia Hotels historie helt tilbake til 1920-tallet og gjøre det til trøndernes storstue. Derfor satser vi på et lavterskel-tilbud, sa Forselius i sitt foredrag.

Britannia Hotel i Trondheim i gamle dager. Foto: Lånt ut av Britannia Hotel

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Rektor ved Handverksskolen på Dovre, Helle Hundevadt t.h. overrakte styreleder i Norsk Kulturarv, Kirsti Kolle Grøndahl, kortreiste produkt som takk for jubilantens ekte interesse for det som skjer ved Hjerleid skole- og håndverkssenter.

Rektor ved Handverksskolen på Dovre, Helle Hundevadt, hyllet Norsk Kulturarv for at de når ut til et stadig breiere lag av folket. – «Rydd et kulturminne» hvor tusenvis av skolebarn blir engasjert i kulturarven vår, er et perfekt eksempel i så måte, sa Hundevadt.

Takknemlig gratulant

Én av mange som gratulerte Norsk Kulturarv med jubileet, var rektor ved Handverksskolen på Dovre, Helle Hundevadt. Skolen er en del av Hjerleid skole- og håndverkssenter som i sin tur er én av Norsk Kulturarvs fagavdelinger.

– Vi på Hjerleid er svært glade for Norsk Kulturarv sitt engasjement for rekruttering av nye håndverkere. I følge Kulturminnefondet dør det i våre dager flere håndverkere enn det utdannes nye. Men dette prøver vi å rette på med god hjelp av våre engasjerte eiere, Norsk Kulturarv og Studieforbundet kultur og tradisjon, sa Hundevadt som mener at Norsk Kulturarv blir en stadig viktigere aktør.

– Mye takket være deres aksjoner når de ut til folk flest. «Rydd et kulturminne» hvor tusenvis av skolebarn får engasjere seg i kulturarven vår, er et perfekt eksempel i så måte. Siden den yngre garde skal føre arven videre, er de den viktigste målgruppen for kulturminnevernet, mener Hundevadt, som også nevner «Ta et tak»-aksjonen som inspirerer stadig flere til å ta vare på sine gamle hus.

Hundevadt takket også Norsk Kulturarvs direktør Erik Lillebråten og styreleder Kirsti Kolle Grøndahl for deres ekte interesse for det som skjer på Hjerleid.

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Rudi Gard

Ein eksponent for levande kultur

Bonden, spelemannen og kulturverten Øystein Rudi frå Sør-Fron hadde også ordet under Norsk Kulturarv sitt jubileum. -Vår visjon er å bidra til at Gudbrandsdalen blir betre og meir interessant for oss som bur her, for hyttefolk og tilreisande. Song, musikk, humor og glede er ein viktig del av opplevinga, sa Øystein Rudi som driv Rudi Gard saman med kona Nina.

Ein stad der gardsdrift går hand i hand med store og små kulturarrangement og samankomstar for bedrifter og vennelag. Dessutan bur det fire generasjonar på garden der alle tek del i arbeidet. Og når det kjem folk til gards, har dei ein stab på om lag 40 personar som trør til. I samband med større arrangement deltek også lag og foreiningar.

Som ein framifrå eksponent for aktiv formidling av kulturopplevingar og levande kulturarv, er Rudi Gard tildelt Norsk Kulturarv sitt kvalitetsmerke, Olavsrosa. I grunngjevinga for tildelinga står det mellom anna: – Gjennom respekt for gamle tradisjonar, vilje og evne til å aktualisere historia i nåtida, synleggjer Rudi Gard visjonen til Norsk Kulturarv: «Vern gjennom bruk».

Prematur med pustevanskar

Under sitt innlegg sa Rudi at eit solid og langsiktig kommersielt grunnlag er ein føresetnad for varig bruk, god drift og ei sunn utvikling. Men han la ikkje skjul på at det finst utfordringar.

– Det er fenomenalt at «vern gjennom bruk» nå er anerkjent som den aller beste vernestrategien. For istandsetjing og fysiske tiltak finst det både økonomiske verkemiddel og fagleg kunnskap, sjølv om etterslepet er stort og behovet langt større enn tilgangen, sa Rudi.

Når ein kjem til bruk, det vil seie drift, er det i fylgje Rudi ein lengre veg å gå. Rammevilkåra for konkurransedyktige attraksjonar med kulturarven som utgangspunkt, beskreiv han som prematur med pustevanskar.

– Som privat aktør er det ei stor utfordring å konkurrere med dei som er tungt finansierte av det offentlege. Dessutan spelar kultur og kulturarv i den lågaste divisjonen når ressursar blir fordelte, meiner Rudi.

Særpreg

Men trass utfordringar vil mange hevde at konseptet til ekteparet Rudi har vore ein suksess sidan «Låvende saker» såg dagens ljos for 19 år sidan. Noko 40 på lønningslista, vel 10 000 årlege gjestar og ein drøss med prisar og påskjønningar tyder på. Øystein Rudi fortel at målet alltid har vore å skape ein møteplass og eit produkt med særpreg. Viktige ingrediensar har alltid vore:

- Til å stole på.
- Samarbeid, også med konkurrentar.
- Ta vel imot gjestane.
- Ikkje minst: Ein god meny for både kropp og sjel.

Eigenart, song, musikk, humor og glede er ein viktig del av opplevinga. Ikkje minst er det ein føresetnad at bygdefolket er med på laget, sa Øystein Rudi som saman med kona Nina driv Rudi Gard i Sør-Fron.

Eigenart og kvalitet

Øystein Rudi understrekar også kor viktig det er at drifta er forankra lokalt. At bygdefolket er med på laget.

–Det er ein føresetnad for å kunne skape eit godt produkt. Det er ei stor glede når ein høyrer at det du bidreg med, er viktig for oss som bur her. Noko vi får best til ved å vere oss sjøl, seier Rudi.

Til slutt snakka han om framtida og korleis skape opplevingar for oss som har alt.

– Eigenart og særpreg vil alltid vere ein føresetnad. Det same gjeld eit godt samarbeid mellom det offentlege og private. Ikkje minst vil kvalitet vere viktigare enn pris. Ein viktig hugseregel er at sjølv om eigen suksess kan smake godt, er heller ikkje andre si lykke å forakte, sa bonden, spelemannen og verten på Rudi Gard.

Norsk Kulturarv
25 år 1993–2018

25 ÅR MED VERN GJENNOM BRUK OG OPNE DØRER TIL KULTURARVEN

Årsmøte 2018

Stiftelsen Norsk Kulturarv sitt styre i jubileumsåret: Fremst frå v. Randi Bårtvedt, Hilde Grytting (vara) og Hanne K. Jakhelln. Bak frå v. Øystein Rudi, Steinar Sørli, Bjørn Ølander (nestleiar), Kirsti Kolle Grøndahl (styreleiar) og Dag Terje Klarp Solvang (vara).

Stiftelsen Norsk Kulturarvs (SNK) årsmøte vart avhalde i samband med jubileums-markeringa i Vågå.

Årsregnskap og årsmelding for 2017 vart lagt fram, og sitjande tillitsvalgte som var på valg vart gjenvalgt for eit nytt år.

SNKs styre består med dette av:

Faste styremedlemmar

Kirsti Kolle Grøndahl – leiar
Bjørn Ølander – nestleiar
Øystein Rudi
Hanne Kristin Jakhelln
Randi Bårtvedt
Steinar Sørlie

Varamedlemmar

1. Hilde Grytting
2. Dag Terje Klarp Solvang

Jens Peter Ringstad, Fagrådet
Tor Valdvik, ansattes representant

UTTALE FRÅ NORSK KULTURARVS ÅRSMØTE I VÅGÅ 31. MAI 2018

Eiendomsskatt på verna og freda kulturminne

Eigarane av freda og verneverdige kulturminne tek på seg eit stort ansvar på vegne av og oppdrag frå fellesskapet.

Riksantikvaren har i mange år oppmoda kommunar i heile landet til å ikkje eigedomsskattleggje freda hus. Det er imidlertid ikkje forankra i noko lovverk.

Såkalla verneverdige bygningar, utan formelle vernevedtak hamnar ofte i ei gråsone i desse debattane. Det blir opplevd som urettferdig at alder på huset blir lagt til grunn, då alder på huset ikkje naudsynt vis er nokor god rettesnor. I delar av Nord-Norge representerer gjenreisningshusa etter krigen ein viktig del av vår nasjonale historie. I innlandet kan vi finne laftahus datert mange hundre år attende, medan ein langs kysten har færre så gamle hus av naturlege, klimatiske årsaker.

Norsk Kulturarv har ikkje noko meining om det generelle eigedomsskattnivået i Norge, men vi finn det rimleg at eigarar av freda og verneverdige kulturminne får lette i eigedomsskatten.

Norsk Kulturarv registrerer at regjeringserklæringa til Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre slår fast at partia ønskjer å styrkje kulturminnevernet i kommunane og fylkeskommunane. På vegne av eigarar av freda og verna kulturminne i Norge, ber vi derfor om at eigedomsskattlegging av freda og verneverdige hus blir lagt om.

Framlegg:

1. Alle freda kulturminne må automatisk få fritak for eigedomsskatt.
2. Kulturminne som blir vurderte til å ha ein slik verneverdi at dei blir trekte inn i kommunen sin kulturminneplan, blir friteke frå krav om eigedomsskatt.

Uttalen er senda til regjeringa, samt til dei berørte departementa ved dei respektive statsrådane (Klima- og miljødepartementet, Kulturdepartementet, Finansdepartementet) og til alle politiske parti på Stortinget.

Kopi av uttale er senda Riksantikvaren, Fortidsminneforeningen, Norsk Kulturminnefond, Kulturvernforbundet og til pressa.

Årsmelding 2018

1. Bakgrunn

Stiftelsen Norsk Kulturarv (SNK) vart oppretta i 1993 av Oppland fylkeskommune og har 29 innskytarar av eigenkapital, hovudsakleg frå offentleg sektor.

Norsk Kulturarv hadde ved utgangen av 2018 1122 enkeltmedlemmer og 257 næringsmedlemmer. 84 kommunar pluss to regionråd har samarbeidsavtale. Region Hadeland med 3 kommunar og Setesdal Regionråd med 4.

134 bedrifter er pr. dags dato tildelt kvalitetsmerket Olavsrosa.

2. Visjon

Norsk Kulturarvs visjon er

Vern gjennom bruk

Utvikling av nye næringar gjennom bruk av kulturarvverdiar er ein vesentleg del av Norsk Kulturarvs arbeid. Norsk Kulturarv bidrar på denne måten til verdiskaping. Kulturminne som blir brukte aktivt, skapar tilhøyr og identitet.

Aktiv bruk er ein viktig premiss for ein levande og mangfaldig kulturarv.

Kulturarven er kjelde til livskvalitet gjennom gode opplevingar, samtidig som kulturarven gir grunnlag for næringsdrift. Inntekter som blir skapte, kan i neste omgang bli tilbakeført til vernearbeidet.

3. Formål

Norsk Kulturarv er ein interesseorganisasjon med formål å sikre kulturarven vår for komande generasjonar gjennom berekraftig bruk langs kysten, i innlandet og i bystrøk.

Norsk Kulturarv og er open for medlemskap for bedrifter, kommunar, fylkeskommunar, regionråd, organisasjonar og enkeltpersonar.

Norsk Kulturarv arbeider med haldningsskapande verksemd, informasjon og formidlar verdiar som **inspirasjon, kunnskap** og **identitet**.

Norsk Kulturarv skal profilere seg gjennom aksjonar, Olavsrosa, prosjekt og spesielle produkt.

4. SNKs Strategiplan 2017-20

Stiftelsen Norsk Kulturarv sitt styre vedtok ein ny strategiplan gjeldande fram til og med 2020.

Visjonen vår – Vern gjennom bruk – er uendra, og det å sikre vår felles kulturarv er formulert som stiftelsens formål.

Hovedmålsettingar:

- Norsk Kulturarv skal ivareta interessene til eigarar og brukarar av freda og verneverdige kulturminne
- Norsk Kulturarv skal arbeide for og delta aktivt i forsvarleg næringsutnytting av kulturarven
- Norsk Kulturarv skal gjennom økonomisk og fagleg bistand drive aktivt kulturminnevern med heile landet som arbeidsområde
- Norsk kulturarv skal i alt sitt virke arbeida for å skapa inspirasjon, engasjement og auka kunnskap om kulturarv hjå barn og unge.

Siste kulepunkt er nytt, og lagt til i stiftelsens strategiplan av styret i 2018.

Arbeidsområda:

- Ivaretaking av kulturarven og verdiskaping.
- Kommunikasjon- og profileringsarbeid – Synleggjering av innsatsen vår.
- Politisk påvirkningsarbeid.
- Nettverksbygging.
- Immateriell kulturarv.
- Berekraftig økonomi for organisasjonen.
- Kompetanse.

Strategiplanen dannar grunnlaget for årlege, konkrete handlingsplaner.

5. Styret si årsmelding for 2018

Stiftelsen Norsk Kulturarv sitt styre har i meldingsåret hatt 6 styremøte derav eitt på telefon, og har behandla 60 saker. Styret har i meldingsåret bestått av:

Styremedlemmer

- Kirsti Kolle Grøndahl – leiar
- Bjørn Ølander – nestleiar
- Hanne Kristin Jakhelln
- Randi Bårtvedt
- Øystein Rudi
- Steinar Sørli
- Tor Valdvik

Vara
- Hilde Grytting
- Dag Terje Klarp Solvang

Tiltredande til styret:
- Jens Peter Ringstad, Fagrådet

Andre tillitsvalde i Norsk Kulturarv:

Valgkomité
- Ole Tvete Muriteigen – leiar
- Kirsti Indreeide
- Erling Lae

Norsk Kulturarvs Fagråd
- Jens Peter Ringstad – leiar
- Bjørg Aaseng Vole til 29.11.18
- Marianne Stensgård frå 29.11.18
- Eir Ragna Grytli
- Arnstein Brekke

Stiftelsen er også morselskap med 100 % eigarskap i Senter for bygdekultur AS og 67 % av aksjane i Handverksskolen AS. Studieforbundet kultur og tradisjon eig dei andre 33 % av aksjane i Handverksskolen AS.

Styreleiar har fast godtgjersle, resten av styret har møtegodtgjersle for frammøte.

6. Administrasjonen

Administrasjonen i Norsk Kulturarv har i meldingsåret hatt kontor i Edvard Storms veg 26 (den gamle prestgarden Ullinsvin) i sentrum av Vågåmo.

I tillegg har Norsk Smaksskule hatt kontor på «Sentralen» i Oslo.

Ved årsskiftet bestod administrasjonen av følgjande:
- Erik Lillebråten, Direktør
- Randi Anita Skogum, Organisasjons-medarbeidar
- Tor Valdvik, Prosjektleiar Norsk Smaksskule
- Per Ivar Berget, Kjøkenfagleg medarbeidar i Norsk Smaksskule

Dette representerer ved årsslutt 4,0 årsverk, der 2,0 av desse er tilknytta Norsk Smaksskule.

7. Årsmøtet 2018

Norsk Kulturarv sitt årsmøte vart halde i Vågå torsdag den 31. mai, der også stiftelsens 25-års-jubileum vart markert (sjå reportasjane og programmet fremst i årsmeldinga).

Årsmøtet vedtok uttale angåande eiendomsskatt på verna og freda kulturminne.

Årsmøtet var ope for alle samarbeidskommunar, enkelt-, bedrifts- og næringsmedlemmer.

8. Økonomi

Regnskapet for 2018 syner eit overskott på NOK 29 914, og ein total der vi nærmar oss NOK 11 mill i «omsetning».

Vi hadde ein del ekstra kostnadar i samband med jubileet. Profilering- og reklamekostnad utgjer en del, saman med nettokostnaden for sjølve jubileumsarrangementet i Vågå i mai.

Dette var budsjettert til ca NOK 150 000. Ei rame vi heldt oss innanfor.

Regnskapspostane når det gjeld magasinet Kulturarven er ein del høgare enn året før. 2017 hadde kun 2 utgjevingar, noko som gjer at både produksjon og distribusjon i 2018 blir vesentleg høgare. Jubileumsmagasinet i mai og julemagaisnet vart på mange sider. Det fordyra ein del, både produksjon, trykking og distribusjon.

Det er og viktig å ta med seg at regnskapspostane for kjøp av stoff til magasinet Kulturarven inneheld ein svært stor del av kjøpt stoff til 2019-utgåvene.

Så er det heller ikkje slik at Norsk Kulturarv skal presetere store overskot år etter år. Vi skal disponere ressursane våre på beste måte sett i forhald til det formålet stiftelsen har.

Styret meiner at den framlagde resultatrekneskapen og balansen med tilhøyrande noter gir tilfredsstillande informasjon om drifta i Stiftelsen Norsk Kulturarv pr. 31.12.2018.

Årsrekneskapen er sett opp under føresetnad av at det er grunnlag for framleis drift.

Sum bunden eigenkapital (stiftelseskapital og innskoten, registrert stiftelseskapital) er på kr 1 550 000,-.

Inntektene består av tilskott frå KLD (Klima- og miljødepartementet), LMD (Landbruks- og matdepartementet), ulike former for prosjektstøtte og kontingentar. Vi vil halde fram med arbeidet for å få påreknelege rammer frå det offentlege og inngå nye, langsiktige samarbeidsavtaler med kommunar og private selskap.

Samarbeidsavtalen med Opplysningsvesenets Fond er reforhandla, og det er inngått avtale med Fagbevegelsen.

Grunnstøtta frå Klima- og miljødepartementet var i
2015: kr 1 140 700
2016: kr 1 116 600
2017: kr 1 150 000
2018: kr 1 150 000

9. Likestilling og arbeidsmiljø

Styret består av 3 kvinner og 3 menn, administrasjonen av 1 kvinne og 1 mann, pluss 2 menn knytta til Norsk Smaksskule.

Arbeidsmiljøet i Norsk Kulturarv er godt.

Verksemda ureinar ikkje det ytre miljøet.

10. Styret si vurdering for det vidare arbeidet

Norge har ein stor ressurs i vår kulturarv. Vi meiner at vi best tar vare på kulturarven når den er i aktiv bruk og når den får nye bruksmåtar, tilpassa vår tid.

Norsk Kulturarv skal stå fram som ein profilert aktør i forvaltninga av aktivt miljø- og kulturvern. Norsk Kulturarv skal stå i fremste rekkje når det gjeld informasjon, haldningsskapande arbeid, rådgiving og deltaking i ulike forum der næringsutvikling basert på ulike kulturminne er tema.

Det må utviklast eit betre samarbeid mellom organisasjonane som arbeider for kulturarv, bygdeturisme og matkultur til beste for næringsutøvarar og samfunn.

For å vidareutvikle reiselivet i Norge er det viktig å bruke kulturarven vår, med norsk mat og norske mattradisjonar, og å vidareutvikle kulturlandskapet.

Styret meiner det er godt grunnlag for vidare drift.

11. Utoverretta verksemd

Enkeltpersonar, lag/organisasjonar og kommunar/fylkeskommunar kan vera medlemmer i Stiftelsen Norsk Kulturarv.

«Rydd eit kulturminne»

Ryddeaksjonen har som mål å bevare kulturminne, men samtidig skapar aksjonen mykje aktivitet rundt kulturminnet. I tillegg til at deltakarane lærer om kulturminnevern i praksis, får dei også mange andre viktige verdiar med på vegen.

Fyrste ryddeaksjonen til Norsk Kulturarv vart arrangert i år 2000. Frå før hadde vi god erfaring med aksjonen «ta eit tak».

Med «Rydd eit kulturminne» blir barn og unge engasjert til å ta del i lokalt kulturminnevern.

Aksjonen skapar ein unik arena der barn og unge blir kjende med kulturarven sin, samtidig som dei aktivt tek del i bevaring og formidling av kulturarven. Takka vera samarbeidspartnarar – både finansielle og andre – kan denne aksjonen bli arrangert. I fyrste rekkje som bidragsytarar står Sparebankstiftelsen DNB og Riksantikvaren. Tildelte midler blir brukte til stipend og premiering.

I 2018 hadde vi 99 søkarar som fekk pengar for ryddejobben sin.

I tillegg løyvde Riksantikvaren NOK 100 000,- til 10 premiar til utvalgte prosjekt. Dei utvalgte vart;

1. Røyrvik Oppvekstsenter. Nord-Trøndelag. Prosjekt Kaukartangen
2. Småjobber EB. Rogaland. Har restaurert et måkehus
3. Manndalen skole. Troms Prosjekt Lovtat (rydding og merking av evakueringshuler fra 2. verdenskrig) og Cellallu (rydding av sti til evakueringshuler)
4. Seter barne og ungdomsksole, Trøndelag. Gravrøys fra før vikingtida (600-800 e kristus)
5. Smestad skole, Oppland. Helleristninger
6. Kringsjå skole, ryddet skyttergraver fra 2.verdenskrig
7. Holla 10-årige skole. Telemark. 300 timer, ryddet rundt gammel gård
8. Fjære ungdomsskole. Aust-Agder. 140 timer. Jobbet med bygartner. Kvartærgeologi. Vernet område
9. Fauskanger barne- og ungdomsskole. Hordaland. Skole fra 1874. Brukt 130 timer
10. Rødberg skole. Buskerud. Fauskodammen, tømmerkistedam

Vi har restmidler til aksjonen som er overført til 2019.

I 2012 vart Norsk Kulturarv tildelt Europa Nostra Award og EU-kommisjonens Grand Prix for aksjonen «Rydd et kulturminne», og har i ettertid erfart at dette har gjeve oss oppmerksomheit langt utover landets grenser.

«Ta et tak»

Hausten 2018 lanserte vi ny «Ta et tak»-aksjon for 2019-20. Denne gongen fekk vi heile NOK 6,7 millionar frå Stiftelsen UNI.

Denne gongen var aksjonen todelt; Ein tradisjonell aksjon med same kriterier som før, og ein som var retta inn mot «Uthus i nord».

«Ta et tak 2019–20» er den 13. aksjonen sidan byrjinga i 1998, og totalt NOK 31,6 millionar er fordelt.

«Norsk Smaksskule»

Norsk Smaksskule er ein aksjon retta mot barn i barnehagar og grunnskule, der vi ønskjer å inspirere til interesse for mat- og råvarekunnskap som ein del av identitet og kulturarv.

Det er viktig å lære barn til å setja pris på dei norske råvarene, dei naturlege smakane og den særnorske matkulturen. Så langt har meir enn 1000 lærarar og barnehagelærarar frå heile landet blitt kursa og om lag 100 000 barn og unge har blitt engasjert i smakens teneste.

Prosjektet blir gjennomført i samarbeid med Sparebankstiftelsen DNB og Nærings- og Fiskeridepartemen-

Homborgsund fyr

tet. Kurshaldarar er profilerte kokkar som Arne Brimi, Frode Selvaag, Jørn Lie og Wenche Andersen, saman med dr Agric Einar Risvik frå NOFIMA.

Norsk Smaksskule er del av det internasjonale foskningsnettverket på smak og sansar, Sapere, og var sommaren 2018 på studietur til Washingborough ilag med Østre Toten kommune.

I 2018 fekk Norsk Smaksskule tilsagn om tilskot pålydande kroner 350.000,- av Nærings- og Fiskeridepartementet.

Oppstartskursa for lærarar som smaksskulen arrangerar er gratis å delta på – hausten 2018 deltok om lag 200 skule- og barnehagetilsette på kursa, som gjekk føre seg i Oslo, Haugesund, Trondheim og Lom. I 2018 starta vi også opp med eit tilleggskurs vi kalla Norsk Smaksskule Volum 2 – kor deltakarane må betale ein eigenandel. Det har vore stor interesse også for desse kursa.

Norsk Smaksskule er drifta med Tor Valdvik og Per Ivar Berget som ansatte.

Kommunesamarbeidet
Kommunesamarbeidet omfattar ved årsskiftet 84 kommunar pluss to regionråd. Region Hadeland med 3 kommunar og Setesdal Regionråd med 4.

Avtala med kommunane omfattar profilering av ulike mindre, ikkje-kommersielle kulturminne i kommunane, undervisningsopplegg for grunnskulen og prioritert deltaking i samband med Norsk Kulturarvs aksjonar.

Informasjon
Nettsida vår, www.kulturarv.no, er ein betydeleg informasjonskanal.

I fleire år har samarbeidet med NAF og Nasjonal Turistveg/ Statens Vegvesen vore av stor betydning for Norsk Kulturarv og våre medlemsbedrifter, Olavsrose-stader og kommunar.

I samarbeid med NAF har Norsk Kulturarv gjort det norske folk oppmerksom på kulturminner i heile landet. Informasjonen har i fyrste rekkje vore retta mot NAFs 500 000 medlemmar. Dette samarbeidet har nå pågått i fem år.

Aktivitet i sosiale medium er sentrale kanalar for basisinformasjon om organisasjonen. **Vi har ei svært godt besøkt Facebook-gruppe med meir enn 5 500 medlemmar !**

Ein framifrå kommunikasjonskanal for gode kulturarv-saker.

Magasinet vårt, KULTURARVEN, kom ut med tre nummer i 2018. I tillegg til distribusjonen blant medlemmer og næringsmedlemmer, går KULTURARVEN til ulike politiske

miljø både nasjonalt og regionalt, til kommunar med samarbeidsavtale, til bibliotek og ulike organisasjonar.

Sommarmagasinet/ jubileumsmagasinet og julemagasinet i 2018 var spesielt omfattande.

Responsen på magasinet vårt er enormt god, særleg med positive attendemeldingar på interessante og relevante artiklar og nyheiter frå heile landet og med varierte tema.

Norsk Kulturarvs direktør er redaktør for magasinet.

Responsen på magasinet vårt er svært god, og vi er også sjølve veldig stolte av å kunna presentere eit så godt blad – fyrst og fremst til medlemma våre.

Magasinet har eit opplag på 6 500.

Det nasjonale kvalitetsmerket Olavsrosa

I 2018 vart Olavsrose tildelt –

- Slora Mølle, Blaker i Sørum kommune
- Vemork gamle kraftstasjon, Norsk Industriarbeidermuseum, Vemork på Rjukan

Olavsrosa vart i løpet av året utdelt til følgjande:

- Slora Mølle, Blaker i Sørum kommune

Norsk Kulturarvs ærespris

Æresprisen går til enkeltpersonar eller grupper, lag og organisasjonar som har vist evne og vilje til å yte særleg aktiv innsats for den norske kulturarven.

Æresprisen for 2018 vart tildelt Nils Georg Brekke, og utdelt til han av stiftelsens styreleiar under ei tilstelning på Olavsrose-staden Solstrand.

Grunngjevinga for prisen var at Brekke gjennom eit langt liv har gjort svært mykje for å bevare og formidle byggeskikken på Vestlandet.

Han har produsert ei mengde publikasjonar åleine og saman med andre, mellom anna Kulturhistroisk vegbok for Hordaland, Hus på vestkysten gjennom 4000 år og Norges arkitekturhistorie for å nemne nokre.

I alt sitt arbeid har han vist sterk evne til formidling med solid faglegheit og forsking i bunnen og vektlegging på høg kvalitet i presentasjonen.

Norsk Kulturarvs ærespris vart delt ut fyrste gong i 2007, og har sidan vore tildelt blant anna Jon Bojer Godal (2014), H.M. Dronning Sonja (2015), Jon Brænne (2016) og Christian Sulheim (2017).

Norsk Kulturarvs gullnål

Norsk Kulturarvs gullnål er tildelt Christian Sulheim, Martin Vik, Inger-Lise Gjørv, Rune Øygard, Jens Peter Ringstad, Magnar Lussand, Inger-Lise Skarstein, Birger Brandtzæg, Ellen Bojer Nordstoga, Jarle Braut og Mathias Øvsteng.

I 2018 beslutta styret i Norsk Kulturarv å tildele stiftelsens gullnål til Ivar Odnes post mortem.

Odnes har vore ein av våre ivrigaste og viktigaste støttespelarar dei siste 10 åra. Han vart innvalgt som styrerepresentant for Norsk Kulturarv den 28. oktober 2009. Da hoppa han rett inn i stolen som nestleiar, og har òg vore leiar for styret. Han var valgt som representant for ein av stiftarane våre – Oppland Fylkeskommune.

Odnes døde den 5. oktober, og vart gravlagt i Vågå den 12. oktober.

Den nasjonale kulturlandskapsprisen

Norsk Kulturarv har teke initiativ til Den Nasjonale Kulturlandskapsprisen og samarbeider med Landbruks- og matdepartementet og Landbruksdirektoratet om utvelgelsen av det beste prosjektet kvart år.

Den 20. september blei Den nasjonale Kulturlandskapsprisen 2018 tildelt Torhild Langklopp og Roar Svenning for deira initiativ og arbeid med å skjøtte kystlyngheilandskapet på eigedomen sin, Troningen gard, på Stokkøya i Åfjord kommune.

Heiene er tilbakeført ved rydding av skog, lyngsviing og beiting av sau. Den store innsatsen for kystlyngheiene på Stokkøya, er blant anna kome i stand gjennom dugnadar der WWF, Norsk Botanisk Forening, Norges Naturvern-forbund og andre interesserte aktørar, har stilt opp.

Langklopp og Svenning driv jordbruk med sau og utnyttar aktivt ressursane gjennom slått og beite. I tillegg driv dei hotellet Stokkøya Sjøsenter. Opplevingar er basert på det naturen har å tilby gjennom til dømes dykking i sjøen eller vandring i kulturlandskapet og kystlyngheiene der skuleklassar, turistar og andre aktørar stadig er på vitjing. Dette er eit godt døme på verdiskaping basert på aktivt bruk av alle gardens ressursar. Eigarane legg stor vekt på å formidle kunnskap om sitt arbeid og om kystlyngheiane til dei som kjem til Stokkøya.

Jury for tildelinga var –

- Landbruks- og matminister Jon Georg Dale - Juryleiar
- Jørn Rolfsen, administrerande direktør i Landbruksdirektoratet
- Lars Petter Bartnes, leiar i Norges Bondelag
- Merete Furuberg, leiar i Norsk bonde- og småbrukarlag
- Jørn Holme, riksantikvar
- Kirsti Kolle Grøndahl, styreleiar i Stiftelsen Norsk Kulturarv

Norsk Kulturarvs direktør er sekretær for juryen.

Hjerleid skole og håndverkssenter
Norsk Kulturarv er sterkt engasjert på Hjerleid på Dovre. Hjerleid er ei samlokalisering for kulturbaserte næringar på Dovre.

Hjerleid er kjent som "treskjæringens Mekka". Landets eldste skule for handverk og husflid starta her i 1886. Skulen har ei lang historie og ønskjer å bære denne vidare inn i framtida.

For at kulturarven og tradisjonane skal leve vidare og vidareutviklast, må nye generasjonar få opplæring i desse. På Hjerleid blirhandverkstradisjonane halde i hevd. Samtidig er ein bevisste på at handverket må vidareutviklast for å tilpasse seg samtid og framtid.

Eit år på **Handverksskolen** er ikkje som på alle andre vidaregåande skular. Her får ein moglegheit til å drive med praktisk arbeid store delar av skulekvardagen.

Skulen er eigd av Norsk Kulturarv (67%) og Studieforbundet kultur og tradisjon (33%).

Senter for bygdekultur er eit kompetansesenter innanfor tre og handverk. Her tilbyr ein eit breitt spekter av veke- og helgekurs. Kursa tek for seg teknikkar som treskjering, malingslasering, tre-dreiing, ikonmaling, gyldenlær, verktøysliping, lafting, vindaugsrestaurering og muring. Det blir og halde kurs for barn i sommarferien.

Senter for bygdekultur skreddarsyr gjerne eigne kurs innanfor fagområde.

Senter for bygdekultur driv òg lærebedrift for lærlingar i treskjerarfaget. Dette er ei av få bedrifter i Noreg som tek inn lærlingar i treskjering. Ein har òg ei lærebedrift for møbelsnekkarar og for smedar. Senter for bygdekultur tek oppdrag innan sming, møbelsnekring og treskjering.

Senter for bygdekultur er eigd 100% av Norsk Kulturarv.

Med støtte frå Oppland Fylkeskommune er det nå eit pågåande utviklingsarbeid for å styrke og vidareuittvikle Hjerleid til eit senter for små handverksfag på nasjonalt nivå.

Rapporten «*Vern gjennom bruk – Hva hindrer næringsvirksomhet med utgangspunkt i kulturminner*»

Med støtte frå Riksantikvaren engasjerte Norsk Kulturarv analyseselskapet Oslo Economics i arbeidet med å kartleggje kva utfordringar ein blir møtt med i arbeidet med å leggje til rette for kommersiell aktivitet i og rundt landets kulturminne.

Responsen på rapporten har vore veldig god – frå eigarar, kommunar, fylkeskommunar og presse.

Det er tydeleg at tema har relevans for mange, og at ein bør benytte anledninga til å belyse det ytterlegare.

I etterkant av rapporten skisserar Oslo Economics ei oppfølging der ein konsentrerar seg om 4 av 6 tiltak skisserte i den opprinnelege rapporten:

- Tiltak 2: Justering av praksis i myndigheitsutøvelsen
- Tiltak 3: Eksempelsamling
- Tiltak 4: Kompetanse- og servicesenter
- Tiltak 5: Tydelege retningsliner frå Riksantikvaren

Norsk Kuturarv vart i 2018 tildelt NOK 360 000,- frå Riksantikvaren til dette oppfølgingsarbeidet.

Oppland Fylkeskommune er ein av instansane som har teke tak i rapporten og ønskjer å bruke den i verdiskapings-arbeidet sitt.

SNKs undervisningsopplegg for grunnskulen – kulturarvskulen.no
I januar 2018 søkte Norsk Kulturarv Sparebankstiftelsen DNB om støtte til å utarbeide ein digital læringsplattform om kulturarven. Dette skulle vera Norsk Kulturarvs gåve til alle landets skular i samband med vårt 25-års-jubileum.

Sparebankstiftelsen DNB løyvde NOK 656 250,- til arbeidet. Utviklingsarbeidet pågjekk heile 2018 med tanke på lansering i 2019.

Det slovakiske prosjektet The Red Monastery
Riksantikvaren (RA) er samarbeidspartnar i det slovakiske EØS-programmet på kultur. RA skal i den samanheng finne norske partnarar til det slovakiske prosjektet The Red Monastery.

Klosteret ligg ved byen med same namn, Červený Kláštor, inntil elva Dunajec.

Fortidsminneforeningen og Norsk Kulturarv gjekk i 2018 inn i prosjektet, og besøkte Slovakia saman med Riksantikvaren 4. – 6. juni.

Klima- og miljødepartementets nye Kulturminnemelding
Norsk Kulturarv arbeidde fram eit omfattande høyringsdokument i samband med stortingsmeldinga om kulturminnepolitikken basert på følgjande hovedpunkt:

1. BARN OG UNGE
2. HANDVERK OG HANDVERKSUTDANNING
3. VERDISKAPING –VERN GJENNOM BRUK

4. ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSAR
5. SAMORDNING PÅ KULTURMINNEFELTET
6. NYE MÅLSETTINGAR – ”2030-MÅL”
7. Det regionale leddet/regionreformen

Norsk Kulturarvs vedtekter
Det har i løpet av 2018 vore arbeidd med forenkling og endring av stiftelsens vedtekter. Desse vil bli oversenda Stiftelsestilsynet i 2019.

Medieomtale
Det har vore arbeidd systematisk med kontakt mot pressa. Dette har ført til oppslag i nasjonale, regionale og lokale medium. Aksjonane våre – ikkje minst Norsk Smaksskule – får mykje god omtale.

Dekninga av overrekking av kvalitetsmerket Olavsrosa har vore svært god.

Representasjon og møte
Norsk Kulturarv har i løpet av meldingsåret deltatt i ei rekke møte med offentlege og private verksemder.

Det har elles vore diverse kontaktmøte med stortingspolitikarar og representantar for departement og andre sentrale styremakter.

Kontaktmøte med ei rekke instansar og samarbeidspartnarar, slik som Norges Kulturvernforbund, Norsk Kulturminnefond, Riksantikvaren, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og småbrukarlag, Senter for Bygdekultur, Handverksskolen Hjerleid, Sparebankstiftelsen DNB, Gjensidigestiftelsen, Opplysningsvesenets Fond, VIRKE, NHO, Innovasjon Norge, Norges Automobilforbund, Fagbevegelsen i Norge (LO) og andre.

Revisjon
BDO AS (Binder, Dijker, Otte & co) vart vald som revisor på årsmøtet i 2018.

Ansvarleg er statsautorisert revisor Rune Pettersen, Lillehammer.

Styret takkar administrasjon for godt arbeid i 2018.

Styret vil takke alle gode støttespelarar som har bidratt til arbeidet i meldingsåret.

Oslo, 25. april 2019

Kirsti Kolle Grøndahl
Styreleiar

Bjørn Ølander
Nestleiar

Randi Bårtvedt
Styremedlem

Steinar Sørlie
Styremedlem

Hanne Jakhelln
Styremedlem

Tor Valdvik
Representant frå dei tilsette

Øystein Rudi
Styremedlem

Erik Lillebråten
Direktør

Resultatregnskap 2018

	Note	2018	2017
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Inntekter fra samarbeidsavtaler	7	158 000	33 000
Prosjekttilskudd	8	6 565 697	4 047 791
Andre tilskudd/refusjoner	9	1 787 158	1 679 169
Diverse salgsinntekter og honorarer		98 097	67 840
Medlemskontingenter		2 221 235	2 308 232
Sum driftsinntekter		**10 830 187**	**8 136 032**
Driftskostnader			
Varekostnad		22 078	188 723
Lønnskostnad	1	2 854 304	3 115 675
Avskrivning på varige driftsmidler	4	155 903	162 334
Administrasjonskostnader	1	398 943	273 359
Kontorrekvisita, telefon og porto		102 816	97 253
Konsulentbistand, revisjon mv.		245 020	265 322
Bilgodtgjørelse, reise og diett		492 200	361 123
Markedsførings- og utviklingskostnader		203 199	31 187
Kostnader vedrørende aksjoner		3 205 000	1 514 000
Kostnader vedrørende prosjekter		2 240 470	1 276 890
Leie, lisenser datasystemer		151 696	153 669
Tap på fordringer		36 746	9 585
Produksjon og distribusjon Kulturarven		722 562	331 834
Sum driftskostnader		**10 830 939**	**7 780 953**
DRIFTSRESULTAT		**(752)**	**355 079**
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		31 704	18 642
Annen finansinntekt		0	210
Sum finansinntekter		**31 704**	**18 852**
Finanskostnader			
Annen finanskostnad		1 038	1 480
Sum finanskostnader		**1 038**	**1 480**
NETTO FINANSPOSTER		**30 665**	**17 372**
ORDINÆRT RESULTAT		**29 914**	**372 451**
ÅRSRESULTAT		**29 914**	**372 451**
OVERF. OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital	2	29 914	372 451
SUM OVERF. OG DISP.		**29 914**	**372 451**

Balanse pr. 31.12.2018

	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Hjemmeside	4	241 330	375 589
Sum immaterielle eiendeler		**241 330**	**375 589**
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	4	0	21 644
Sum varige driftsmidler		**0**	**21 644**
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer i Senter for Bygdekultur AS	5	100 000	100 000
Aksjer i Handverksskolen AS	5	110 000	110 000
Aksjer i Kulturlandskapssenteret i Telemark AS		5 000	5 000
Sum finansielle anleggsmidler		**215 000**	**215 000**
SUM ANLEGGSMIDLER		**456 330**	**612 233**
OMLØPSMIDLER			
Varer		74 938	64 251
Fordringer			
Kundefordringer	12	47 922	120 258
Andre kortsiktige fordringer	10	1 167 738	899 620
Forskuddsbetalte kostnader		8 691	68 256
Sum fordringer		**1 224 351**	**1 088 134**
Bankinnskudd, kontanter o.l.	3	5 966 928	4 940 569
SUM OMLØPSMIDLER		**7 266 217**	**6 092 954**
SUM EIENDELER		**7 722 547**	**6 705 187**
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Stiftelseskapital	2	200 000	200 000
Innskutt, registrert stiftelseskapital	2,6	1 350 000	1 350 000
Sum innskutt egenkapital		**1 550 000**	**1 550 000**
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	2	2 238 506	2 208 593
Sum opptjent egenkapital		**2 238 506**	**2 208 593**
SUM EGENKAPITAL		**3 788 506**	**3 758 593**
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		533 239	242 102
Skyldig offentlige avgifter	3	169 323	152 516
Annen kortsiktig gjeld		43 406	0
Periodiserte midler prosjekter	11	2 515 285	1 692 597
Periodiserte midler aksjoner	11	419 882	584 000
Påløpne feriepenger		252 906	275 379
SUM KORTSIKTIG GJELD		**3 934 041**	**2 946 594**
SUM GJELD		**3 934 041**	**2 946 594**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**7 722 547**	**6 705 187**

Noter 2018

Regnskapsprinsipper:

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter siste dag i regnskapsåret, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi (Laveste verdis prinsipp).

Anleggsmidler og langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk for virksomheten. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler føres opp i balansen og avskrives over driftsmidlets forventede økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være av forbigående art. Nedskrivinger blir reversert når grunnlaget for nedskrivingen ikke lenger finnes å være til stede.

Inntektsføring

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi. (laveste verdis prinsipp).

Prosjektregnskap

Tilskudd til prosjekter inntektsføres i takt med kostnadene i prosjektene.
I prosjekter der det er gitt tilskudd til administrasjon inntektsføres dette etter fremdrift i prosjektet.

Fordringer

Kundefordringer føres opp i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til påregnelig tap. Avsetning til påregnelig tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Andre fordringer er også gjenstand for en tilsvarende vurdering.

Skatt

Selskapet har et ikke kommersielt formål og er derfor ikke et skattesubjekt.

Note 1 - Lønnskostnad

Selskapet har hatt 4 årsverk i regnskapsåret.

Spesifikasjon av lønnskostnader	**2018**	**2017**
Lønn	2 340 208	2 575 032
Arbeidsgiveravgift	176 779	190 320
Pensjonskostnader	325 966	339 019
Andre lønnsrelaterte ytelser	11 352	11 304
Totalt	**2 854 304**	**3 115 675**

Ytelser til ledende personer og revisor

	Lønn	**Annen godtgjørelse**	**Sum**
Daglig leder	724 092	12 721	736 813
Styreleder	50 000	269	50 269
Øvrige styremedlemmer	27 500	1 503	29 003

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapet har opprettet pensjonsordning som tilfredsstiller kravene etter denne loven.

Netto pensjonsforpliktelse knyttet til pensjonsordning hos KLP er pr 31.12.18 kr 1 418 782. Pensjonsforpliktelsen er i henhold til valgadgangen for små foretak ikke balanseført i regnskapet.

Revisor:
Kostnadsført honorar for lovpålagt revisjon og annen bistand i 2018 utgjør kr 80 859.
Beløpet er oppgitt med forholdsmessig fradrag for mva.

Note 2 - Egenkapital

	Stiftelseskapital	Innskutt, reg. kapital	Annen egenkapital	Sum
Balanseført 01.01	200 000	1 350 000	2 208 593	3 758 593
Årets resultat	0	0	29 914	29 914
Balanseført 31.12	200 000	1 350 000	2 238 506	3 788 506

Note 3 - Bundne midler

Skattetrekkinnskudd utgjør pr 31.12. i år kr 134 504 og trekkansvaret utgjør kr 112 796.

Note 4 - Avskrivning på varige driftsmidler

Avskrivningsoversikt

	Hjemmeside	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	Sum
Anskaffelseskost pr. 1/1	671 295	140 368	811 663
Anskaffelseskost pr. 31/12	**671 295**	**140 368**	**811 663**
Akk. av/nedskr. pr 1/1	295 706	118 724	414 430
+ Ordinære avskrivninger	134 259	21 644	155 903
Akk. av/nedskr. pr. 31/12	**429 965**	**140 368**	**570 333**
Balanseført verdi pr 31/12	**241 330**	**0**	**241 330**
Prosentsats for ord. avskr.	20-20	20-20	

Note 5 - Investeringer i aksjer

Selskapets navn	Antall aksjer	Eierandel
Senter for bygdekultur AS	549	100%
Håndverksskolen AS	10	67%

Note 6 - Innskutt, registrert stiftelseskapital

Innskutt, registrert kapital er fordelt på i alt 27 medstiftere med et kapitalinnskudd på kr 50 000,- hver.

Note 7 - Inntekter fra samarbeidsavtaler

Pr 31.12.2018 har Stiftelsen Norsk Kulturarv følgende samarbeidsavtaler som har tilført Stiftelsen midler i 2018:

Avtalepart	Varighet	Ramme i 2018	Samlet beløp
Opplysningsvesenets Fond	2018	25 000	25 000
Sparebank 1 Lom og Skjåk	2018	8 000	8 000
Landsorganisasjonen i Norge - LO	2018	75 000	125 000

Note 8 - Prosjekttilskudd

Prosjekt	2018	2017
Årsmøte	0	25 000
Kulturlandskapsprisen	90 000	90 000
Ta et tak	2 835 000	1 240 000
Rydd et kulturminne	514 118	534 640
Norsk Smaksskole	2 073 119	1 436 739
Fiskeprosjektet NFD	543 883	208 766
Dyrkekasseprosjektet	3 171	14 521
Undervisningsopplegg	506 406	0
Riksantivaren-prosjekt	0	498 125
Sum prosjekttilskudd	**6 565 697**	**4 047 791**

Tilskuddene til prosjektene tas regnskapsmessig til inntekt i takt med at kostnadene vedrørende prosjektene påløper.

Note 9 - Andre tilskudd/refusjoner

Av beløpet utgjør offentlige tilskudd fra Landbruks- og matdepartementet kr 355 000,- og Miljøverndepartementet kr 1 150 000,-

Note 10 - Andre kortsiktige fordringer

Beløpene gjelder:

Tilgode tilskudd Fiskeprosjektet	175 000
Tilgode tilskudd dyrkekasseprosjektet	260 000
Tilgode tilskudd undervisningsopplegg	656 250
Tilgode merverdiavgift	76 488
Sum andre kortsiktige fordringer	**1 167 738**

Note 11 - Periodiserte midler prosjekter/aksjoner

Beløpene gjelder midler til prosjekter og aksjoner som er utbetalt fra tilskuddsgiver eller balanseført som fordring men som ikke er brukt opp pr 31.12.2018.

Prosjekt	2018	2018
Undervisningsopplegg	149 844	0
Kostholdsprosjekt	561 809	0
Norsk Smaksskole	1 454 406	1 438 528
Dyrkekasseprosjektet	209 664	212 835
Fiskeprosjektet NFD	139 562	41 234
Sum periodiserte midler prosjekter	**2 515 285**	**1 692 597**

Aksjon	2018	2017
Rydd et kulturminne	419 882	534 000
Ta et tak	0	50 000
Sum periodiserte midler aksjoner	**419 882**	**584 000**

Note 12 - Avsetning tap på kundefordringer

Avsetning til tap på fordringer reduseres med kr 31 825 til totalt kr 68 175 i 2018.

Oslo, 25. april 2019

I styret for Stiftelsen Norsk Kulturarv

Kirsti Kolle Grøndahl
Leiar

Bjørn Ølander
Nestleiar

Øystein Rudi
Styremedlem

Randi Bårtvedt
Styremedlem

Hanne Kristin Jakhelln
Styremedlem

Steinar Sørlie
Styremedlem

Tor Valdvik
Representant frå dei tilsette

Erik Lillebråten
Direktør

BDO AS
Storgata 178
2615 Lillehammer

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Stiftelsen Norsk Kulturarv

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert stiftelsen Stiftelsen Norsk Kulturarv' årsregnskap.

Årsregnskapet består av:	Etter vår mening:
• Balanse per 31. desember 2018 • Resultatregnskap for 2018 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av all informasjon i årsmeldingen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at annen informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om utdeling og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Lillehammer, 29. april 2019
BDO AS

Rune Pettersen
Statsautorisert revisor

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

STØTT OSS – BLI MEDLEM!

www.kulturarv.no

Vern gjennom bruk er Norsk Kulturarvs visjon.

Gjennom samvirke mellom offentlege styresmakter, privat næringsliv og enkeltpersonar ønskjer Norsk Kulturarv å bidra til auka kunnskap og aktiv bruk av kulturarven vår. Kunnskap og bruk er det beste vernet av den norske kulturarven.

Kulturarv er ikkje berre gamle hus – det er matkultur og alt nordmenn har bygd, dyrka og dikta – frå vår gamle fellesarv til morgondagens kulturarv.

Norsk Kulturarv har eit breitt arbeidsområde, som omfattar alle delar av den materielle og immaterielle kulturarven – frå vikingskip til Prøysen.

Norsk Kulturarv
VERN GJENNOM BRUK

Bli ein del av Norsk Kulturarvs nasjonale nettverk!

Kontakt oss på

post@kulturarv.no

www.kulturarv.no

@norsksmaksskule

Stiftelsen Norsk Kulturarv

Besøk oss gjerne:

Ullinsvin, Edvard Storms veg 26 – 2680 Vågå

Støtt det praktiske kulturvernarbeidet gjennom medlemskap i Norsk Kulturarv

Ønskjer du å bli medlem i Norsk Kulturarv?

Send kodeord KULTURARV til 2090. Medlemskap kr 450,- pr. år.

Som medlem får du magasinet Kulturarven